

Registratienummer:	RVO19.0123	Portefeuillehouder:	K. Visser
Van team:	Financiën	Ter inzage gelegde stukken / bijlagen:	<ul style="list-style-type: none"> Beleidsnota 'Gemeentelijke garanties en geldleningen 2019'
Behandelend ambtenaar:	Patricia van Leerdam		
Telefoonnummer:	(0223) 67 8182		
E-mail adres:	p.van.leerdam@denhelder.nl		
Onderwerp:	Het gemeentelijk beleid t.a.v. het verlenen van garanties en het verstrekken van geldleningen in de gemeente Den Helder		

Gevraagd besluit:

1. de beleidsnota 'Gemeentelijke garanties en geldleningen' uit 2014 in te trekken en
2. het beleidskader 'Gemeentelijke garanties en geldleningen 2019' vast te stellen.

Publiekssamenvatting

De gemeente Den Helder staat voor € 232 miljoen garant voor leningen aan woningbouwcorporaties en andere instellingen. Daarnaast heeft zij voor € 61 miljoen aan geldleningen uitstaan, waarbij ook de woningbouwcorporaties een belangrijke speler zijn. Om te bepalen of een aanvraag voor een lening of garantie kan worden gehonoreerd wordt een beleidskader gehanteerd, dat om de 4 jaar geactualiseerd moet worden. Belangrijke uitgangspunten bij het verstrekken van garanties of geldleningen zijn dat de gemeente zorgvuldig met haar middelen om moet gaan en dat er een duidelijke bijdrage aan de publieke taak wordt geleverd. Het beleidskader is een actualisatie van het kader uit 2014.

Aanleiding en centrale vraag

De financiële verordening van de gemeente schrijft voor dat elke 4 jaar een geactualiseerd beleidskader voor garanties en leningen moet worden aangeboden aan de raad ter vaststelling. In 2014 is dit voor het laatst gebeurd. Daarna heeft er een onderzoek in opdracht van de rekenkamercommissie plaatsgevonden over het beleidskader. Uit dat onderzoek is een aantal aanbevelingen naar voren gekomen die grotendeels zijn overgenomen door het college.

Er is een ontwikkeling dat banken veel moeilijker doen met het verstrekken van kredieten; dat geeft gemeenten de vraag hoe zij hierin acteren. De aanpassingen anticiperen daarop, waarbij de wettelijke uitgangspunten als het moeten passen bij het publieke belang en het zorgvuldig omgaan met publieke middelen van groot belang zijn.

Vraag is of het voorliggende beleidskader een goed evenwicht geeft tussen het aan de ene kant zeer terughoudend zijn bij het verstrekken van een garantie of een lening en aan de andere kant het niet volledig onmogelijk maken daarvan wanneer dit vanuit het publieke belang gewenst is. De in het beleidskader weergegeven voorwaarden en het stappenplan moeten daarvoor de waarborgen geven.

Doelen en resultaten

Het beleidskader verschaft instellingen een duidelijk beeld van de voorwaarden c.q. criteria waaraan de instelling moet voldoen om voor ondersteuning door middel van een garantie of lening in aanmerking te komen. Hiermee wordt het ook mogelijk om op een transparante wijze inzichtelijk te maken wat de (ontwikkeling van de) risico's voor de gemeente zijn en kan verantwoording afgelegd worden over de inzet van publieke middelen. Voor de raad is het een kader om te kunnen vaststellen of een goed evenwicht tussen prudent beheer van de middelen van de gemeente en het ondersteunen van het publieke belang door organisaties die verbonden zijn met de gemeente.

Kaders en omstandigheden

In het beleidskader worden de geldende regels uiteengezet op zowel Europees, Nederlands en Helders niveau. Belangrijke wetten, besluiten en verordeningen zijn:

Burgerlijk Wetboek (BW), Algemene wet bestuursrecht (Awb), Gemeentewet (Gw), Wet Financiering decentrale overheden (Fido), regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), Mededeling over staatsteun in de vorm van garanties van de Europese Commissie (2008/C 155/02), Financiële verordening gemeente Den Helder, Algemene subsidieverordening gemeente Den Helder en Treasurystatuut 2019 gemeente Den Helder. Ook de besluiten naar aanleiding van de aanbevelingen van het onderzoek door de rekenkamercommissie zijn van belang voor de actualisatie.

De belangrijkste kaders voor de werking van deze nota zijn:

- *Mededeling over staatsteun.*
Deze geeft regels wanneer overheidsgaranties of –geldleningen aan ondernemingen of organisaties worden verstrekt en er mogelijk sprake kan zijn van een niet marktconform voordeel voor de begunstigde;
- *Treasurystatuut*
Het Treasurystatuut betreft de beleidsmatige vastlegging van financieringsuitgangspunten, organisatorische en financiële kaders en informatievoorziening. Het verstrekken van garanties en geldleningen maakt hier onderdeel van uit;
- *Wet Fido*
De wet Financiering decentrale overheden bevat enerzijds kwalitatieve randvoorwaarden aan het treasurybeleid en anderzijds richtlijnen voor het beheersen van renterisico's. Artikel 2 van deze wet zegt:
1. Openbare lichamen gaan leningen aan, zetten middelen uit of verlenen garanties uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak.
2. Uitzettingen en derivaten moeten een prudent karakter hebben
- *Ruddo:*
De regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) geeft uitwerking van het begrip *prudent karakter* uit artikel 2, tweede lid van de wet Fido.
- *Financiële verordening gemeente Den Helder 2015 (ex artikel 212 Gw)*
Deze geeft bepalingen over de frequentie van de actualisatie van het beleidskader en bepaalt de rol van de raad bij het verstrekken van garanties en leningen.

Argumenten en alternatieven

Ondanks de huidige economische omstandigheden is de kredietwaardigheid van gemeenten nog steeds zeer hoog. Door aanscherping van het beleid van kredietverstrekking instellingen, dat gericht is op zekerheid en rentabiliteit, wordt de gemeente meer en meer een gewilde partij om de financiering van te betrekken. Deze financiële steun kan vanuit maatschappelijk oogpunt ('publieke belang') zeer wenselijk zijn maar vormt ook een risico omdat gemeenten onder verslechterende economische omstandigheden worden aangesproken op hun rol als (mede) financier of garantsteller. Daarbij komt dat gemeenten in toenemende mate verantwoordelijkheden neerleggen bij instellingen, terwijl de marktcondities voor deze instellingen aanzienlijk zijn verslechterd. De wet schrijft de gemeente voor zo min mogelijk risico's te nemen ten aanzien van garanties en geldleningen ('prudent beheer') en deze zijn zelfs verboden als het de publieke taak niet betreft. Dit betekent dat de gemeente voorzichtig en weloverwogen met risico's om moet gaan en passende beheermaatregelen moet treffen. Risico's die na toekenning van een garantie of geldlening niet meer beïnvloedbaar zijn, immers ingrijpen bij een financieel slecht draaiende instelling is nagenoeg onmogelijk. Dit pleit voor een grondige en nauwkeurige toetsing van de instelling op het moment van de aanvraag, i.c. een procedurele en financiële toets. Belangrijke elementen daarbij zijn:

- Gebruikmaken van een uniforme procedurele- en financiële toets bij de aanvraag (o.a. met behulp van een checklist/stappenplan) en het treffen van adequate beheermaatregelen gedurende de looptijd van de garantie of geldlening;
- Vergoedingen voor het verlenen van garanties en verstrekken van geldleningen zijn marktconform, ter voorkoming van staatssteun;
- Publiekrechtelijke verbonden partijen (bv. Veiligheidsregio) vallen niet onder de werking van de nota. Dit geldt wel voor privaatrechtelijke verbonden partijen;
- Weergeven ontwikkeling stand van leningen en garanties en risico's om de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting en jaarrekening;
- Een goed evenwicht zoeken tussen de beheersing van de risico's en de verstrekking in het kader van het publieke belang;
- De raad heeft de mogelijkheid om door middel van een wensen en bedenkingen-procedure aan te geven hoe hij aankijkt tegen voorgestelde garanties en/of leningen.

Het beleidskader biedt hiermee een concreet handvat aan college en raad om bij het verzoek om een garantie of geldlening vooraf eventuele (financiële) risico's te beperken en concrete voorwaarden te stellen aan de aanvrager.

Alternatief kan zijn om in het geheel geen leningen en/of garanties meer te bieden om geen financiële risico's te lopen. Dit heeft echter wel effect op de mogelijkheid van aan de gemeente verbonden organisaties om een gewenste publieke taak uit te voeren.

Bestuurlijke vernieuwing

Het voorstel betreft een interne gemeentelijke procedure en leent zich op grond van artikel 2C gemeentelijke referendum verordening niet voor het houden van een referendum.

Duurzaamheid

De gemeente kan via het Stimuleringsfonds voor de huisvesting investeringen door particulieren in verduurzaming van hun woning te financieren. In het beleidskader wordt hiermee rekening gehouden.

Financiële consequenties

Er zijn geen directe financiële consequenties voor de gemeente. De kosten van het in behandeling nemen van de aanvraag komen, zowel bij toekenning als bij afwijzing van de aanvraag, voor rekening van de aanvrager. Indirect hebben toegekende aanvragen invloed op het weerstandsvermogen c.q. weerstandscapaciteit van de gemeente. Om dit risico te beperken en beheersen is in het beleidskader een werkproces met voorwaarden en een stappenplan weergegeven die invulling geeft aan die beheersing. Wanneer leningen worden verstrekt met een risico-opslag heeft dat inkomsten tot gevolg die tegenover de lopen risico's staan.

Uitvoering en planning

Na vaststelling door uw raad wordt de nota 'Gemeentelijke garanties en geldleningen 2019' van kracht.

Communicatiestrategie

De regels uit het beleidskader dienen na vaststelling kenbaar te worden gemaakt aan de (gesubsidieerde) instellingen werkzaam binnen de gemeente, op aanvraag beschikbaar te worden gesteld en te worden gepubliceerd.

Den Helder, 7 november 2019.

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
J.J. Nobel

secretaris
Robert Reus

